

Evrensel Antibiyotik Suistimali Hakkında Rapor (*)

Bu rapor, 1981 yılı Ocak ayında Santo Domingo kentinde (Dominik Cumhuriyeti) «Moleküler Biyoloji, Bakteriyel Plazmidlerin Patojenitesi ve Ekolojisi» konusunda düzenlenmiş olan kongrede sunulan bildiriler ve tartışmalardan yararlanılarak geliştirilmiştir. Raporu imzalayanların hepsi (26 ülkeden 150 bilim adamı) kurumlarının temsilcisi olarak değil, kişisel olarak imzalamışlardır.

Antibiyotikler, insan, hayvan ve ekimi yapılan bitkilerde mikroorganizmaların neden oldukları hastalıkların tedavisi için geliştirilmiştir. Bununla beraber, bu antimikrobiyal ajanlar, ilaca dirençli organizmaların yaygınlaşması ve inatçılığı nedeniyle, etkilerini yitirmektedirler. Üstelik şimdiki duruma engel olacak önlemler alınmadıkça, böyle ajanların hastalık ile artık başedemeyecekleri bir dönem ile karşı karşıya kalabiliriz.

Evrensel bir toplum sağlığı sorununu ile karşı karşıyayız. Sorun, esas itibarıyla antibiyotiklerin - özellikle aşağıdaki biçimlerde - gelişigüzel kullanımından kaynaklanmaktadır :

- a) Antibiyotiklerin reçetesiz olarak dağıtılması;
- b) Klinikte yararlı antibiyotiklerin, hayvan yemlerinde ve tarımsal ürünlerde verim artırıcı olarak kullanılması;
- c) Antibiyotiklerin, etkisiz oldukları hastalıklarda reçeteye yazılması;
- d) Özellikle ilaç dağıtımının mevzuat ile düzenlenmemiş olduğu yerlerde, antibiyotiklerin «mucize ilaçlar» olarak reklam edilerek kullanıcıların aldatılması;

e) Aynı ürünü dünyanın çeşitli ülkelerinde satabilmek için değişik isim ve satış artırıcı yöntemler kullanılması.

Hiç kimse, yaygın antibiyotik kullanımının nasıl olsa sağlık koşullarını iyileştirici çabaların ve kişisel hijyenin yerini tuttuğunu sanmamalıdır. Bulaşıcı hastalıkların önlenmesi ve denetim altına alınmasındaki bu temel hususlarla ilgili çabalar teşvik edilmeli ve desteklenmelidir. Aynı zamanda, antibiyotik suistimalinin tehlikeli sonuçlarına, kullanımın her kademesinde (kullanıcılar, reçete yazanlar, dağıtanlar, üreticiler ve yasa düzenleyiciler) dikkat çekilmesi zorunludur. Ancak o zaman, bu ilaçların gereksiz yere kullanılmasını ve bariz suistimalini engelleyici önlemler almaya başlayabiliriz.

Biz, imza sahipleri, bu rapor, gittikçe artan bu evrensel soruna son vermek doğrultusundaki faaliyeti teşvik etmek için kaleme aldık. Bu mesajın, akılcı antibiyotik kullanımını için kararların alınacağı ulusal ve uluslararası kurulların oluşturulmasına hız kazandırmasını istemekteyiz. İlk adım olarak, yeterli tıbbi bilginin halen bulunduğu yerlerde, antibiyotiklerin reçeteye yazılması ve dağıtımında tekdüze uygulamaya geçilmesini ve bu uygulamanın zorunlu kılınmasını ısrarla öneririz. Bundan başka, bu ilaçlara ilişkin satış artırıcı çabalarda ve dağıtımlarında uygun standartlar üzerinde fikir birliğine varılmasını ve bu standartlara dünyanın bütün ülkelerinde sadık kalınmasını da ısrarla öneririz.

(*) Bu raporun çevirisi, İsmail Üstel (H.U. Eczacılık Fakültesi, Endüstriyel Eczacılık ve Eczacılık İşletmeciliği Bilim Dalı Öğretim Görevlisi) tarafından yapılmıştır.